

mirjana božin

RUČNI RAD, SAMOĆA

Vasiona je džemper
ručno ispletan
od sablasne vune
Ispleta ga je majka
udovica, golim rukama
na diluvijalnoj hladnoći
jednom kad smo bili
siromašni
kao zvezde
i psi lutalice
i očajnici koji se ne razumeju

PRESELJENJE

Dok se još sele
preostale stvari
sedaš na neki novi krevet
da predahneš
Pogledaš ovlaš
ispitivački zidove
stana koji opet nije tvoj
lako je trenutak
još ne umeš ni da se raduješ
što sediš i izbavljen
od doskorašnjih nedaća
– dišeš vazduh

staniša nešić

ORFEJEV DUH PEVA PRVU LJUBAV

(Vibracije)

Gde si sad moja Dušo?
Gde si sad moja plava,
leteća smrti?
Pevao sam s dvanaest miševa
u podrumu.

Crnim repovima – udaraljkama
dobovasmo po limenom podu.
Pevao sam s hromim gubavcima
na peščanim plažama mesečevim –
naše glasove je nosio ledeni veter.
Pevao sam s mrtvim klincima na auto-
stradama,
ali nikad kao s tobom.

Na kojoj terasi kog crnog grada
prostire rublje našeg plavog
andela-gusenice?
Gde su sad moje mrtve ruke?
Ledenim prstima,
pod smaragdnom kišom pevao sam u pustinji,
s kaktusima rastao iz peska.
Pevao sam na stadionima,
za 300.000 ljudi, ali sam!

Gde si sad moja plava Dušo?
ne vidim ništa,
slep starac, izliva elegije?
Smučio mi se svet seksa,
smučio mi se svet ironije,
smučio mi se svet ružnih
roboti, podvodača ekonomije,
jer uši ne čuju dečiju graju na ulici,
ritam motora plamenih jahti u zalivu,
jer oči ne vide dijamante na grudima
žena, snežne vrhove
Alpa usidrene u modar beskraj,
jer prsti ne dodiruju nežna lica
zanemelih govornika,
smučio mi se svet muzike!

Gde si sad moja plava Dušo?
Da krenemo u brda i skinemo
krystalnu kuglu, uz grmljavu
ekonomije da te dodirnem,
da me dodirneš dok mirno spavaju
naša deca rođena pre 18.000 godina,
dok hodam među gubavcima,
dok pevam ljudima razorenih
umova,
gde me to, u kakav svet
ova kiša sliva sve dalje od tebe.

milosav mirković

PROLEĆE, SASVIM PROLEĆE

Proleće sa travom od razgona
Sa travom od uloma
Sa narcisom iza bunara
Sa nautom iza vodenice
Sa nećujnim veslom poponca
Sa plavom sačmicom vinove loze
Sa meralom koja miriše na mlečni Zub
Sa zasućkom u svetu oniksa
Sa zečjim ječmom po selu Žarevu
Proleće sa mojim zanovetom
Proleće sa travom od razgona
Proleće sasvim proleće

SONET

Napušteno veslo ko iver kolevke
Odiseja što se nikad ne povrati,
Napuštena senka žene koja pati
U sumorni zaok i crne izgrevke,

Dokle pod vrbama potok seočanski
Žubori ko sačma lovca u tuđini,
Svakojaka čuda voda sobom čini
Vrti se ko konop srebrn padobranski.

A usnulo dete sujevernog leta
Sa jagode šumske dva malena cveta
U zubima drži, a senči ga arš.

Odisej u njemu ko puška zapeta
Sunčanice sutra biće prva meta,
Zato spavaj, spavaj sve dok ne ostariš.

TO NIJE TVOJE

To nije tvoje praskozorje
Ni moje nije ni njegovo,
To nije praskozorje na nišanu,
U suvoj vodovodnoj cevi,
Na pozornici gde vonjaju konji

Jedine Šekspirove podvale,

To nije praskozorje tvoje majke,
Moga očuha, njegove sestre u bolnici,
To nije sunčano plavetnilo
Ločačkih pasa, olinjnih tetreba,
To je samo jedan odblesak kopija
Svetog Nikite u varvarinskom polju.

obren markov

H. E. & ELL

Ell je umro
sa suzom u očima
i sa krvavim prugama na ledima
jer je noć pre nego što su ga prostrelili
vodio ljubav sa High Energy
H. E. je tada pobegla
i došla po mene u prekomurje
u to sam vreme imao problema sa zakonom
postigla je da izđem iz zatvora
pa smo najvećom brzinom posli kući
puno mi je pomogla da ozdravim
njeni poljupci su otvorili moje bolesno oko

Prošlo je puno vremena od tada;
nisu nas nikada tražili
niti zaboravili.
Pravo značenje tih događaja
je u tome
što smo H. E. i ja
izmenili život
lečim je a ona
upravo sada plače i mrmila
Ell, reci da li me voliš

trenutak života namenjuje ulogu poraženog i nameće ljudski uslov patnje, raste monumentalnom uzlažnom linijom do saznanja, otrežnjenja, izbjivanja. Askekska režija Vide Ognjenović kada da se bojala svakog izliva, patosa, intime, osušila je emotivni potencijal Mihajlovićeve ispovesti, izgubila je u otegnutom ritmu i surom prostoru izvesne suštvene dimenzije ličnosti i sukoba i lišila prizore one uzbudljivosti i napona koje nosi Mihajlovićev prozni izraz. Mimetička, s odstojanja, ispoljavanja glumačke igre bila su čudno sitničava i prihладna. Prvi put sam video Predraga Manojlovića izvan njegovog bogatog registra, Petra Kralja bez intonacije, rezervisanu Oliveru Marković. Preciznu plahost pokazali su u ovom realističkom izrazu uskih obala Aleksandra Nikolić (Dušica) Boris Komnenić (Apaš) i u naposletku Vuka Dunderović (Ruža). Dekor Marine Čutiřilo bio je doslovce ružan.

PASJA PO ANI

Šeligo je koncepcionalno blizak antičkim modešima drame (Edip, Medeja), prema kojima je trostil: predispozicija protagoniste, patnja radi nje i epifanija (drugi izraz za saznanje). Ana je revolucionarn-vernik absolutno odana svojim ljubavima: mužu, partiji, deci, domovini. Kao emigrant u prvoj zemlji socijalizma ne može da podnese oduzimanje dece i biva bačena na logorske muke. U skoro mističnoj epifaniji shvata surove protivrečnosti revolucije i svoju dvostrukost aktera i žrtve. Njena raspolučenost je neprebrobljivo, iskonski tragična. Ovu bezmalo monološku dramu s nekoliko sporednih antagonista, reditelj Dušan Jovanović režirao je u vidu ekspresivne pasije na pozornici, kao u kakvom po-dzemnom hodniku-mučilištu gde gromko odzvani su željeznički točkovi i tračnice („lokometna revolucije“?). Drama međutim ne bi dostigla svoje goleme dimenzije i snagu stihije bez uzbudljivog prisustva njene protagonistkinje Milene Zupančić, stalnog nosioca dramskog napona.

DRUGA MLADOST KOMEDIOGRAFA ALEKSANDRA POPOVIĆA

Kontraverzna komedija „Mrešćenje šarana“, olakso prihvaćena kao „komad po meri publike“ pokazuje se međutim kao ozbiljna kritička komedija moralnih naravi i običaja našeg posleratnog društva. Negdašnji pisac-anti-komada „Krmecić kas“ „Ljubinko i Desanka“ i dr. A. Popović u svojoj drugoj mladosti napisao je komediju čvrste fabule, originalnih tipova i gorko-smešnih satiričkih inverktiva. Slučajni aktori a najčešće malogradanski prilagođeni saputnici Revolucije: čiftce, primitivci, Šićeđije, skorojevići, kao da naseljavaju ponovo nušićevske urnebese, pozivajući se na daleko i ugledno poreklo još od Sterije, a bogme i na bliže srodstvo s tipovima Vojislava Jovanovića Maramba. Dejan Mijač je minucijskim karakteristikama opredio situacije i neprimetno odmotavao klupko zapleta, ostavljajući dokumentarnom projekcijom vidne tragove epoha i mena društva, koje su komedijski suvereno evoluirale u ličnostima. Uspešna u kameleonskom menjanju boja: Rada Đurićin, prepoznatljiva po upravo izvezrenom opanku naložnica Mica Mira Karanović, politički iznenada „ozvučen“ kumić Mita odličnog Branka Cvejića, „predratni“ imidž kim Sveti neuporedivog Bore Todorovića, pronicavo-ironična transformacija kapetana Vučurevića u tumačenju nikad boljeg Voje Bratovića, neposrednost Laze Ristovskog u ulozi Micićnog brata; svi oni održavali su visoki tonus predstave. Samo je gest Izet Hajdarhodžić imao nezahvalnu „ozbiljnu“ ulogu ariviste profesora Borka.

„Mrešćenje šarana“ je komedija u najboljoj tradiciji vitalnog srpskog humora, a predstava u nemametljivoj majstorskoj režiji Dejana Mijača, najpreciznije reflektuje njenu suštvinu i predstavlja komedijski vrhunac ovogodišnjeg Pozorja.